ውዴታን በተግባር !

ምስጋናና ውዳሴ ለአላህ ነው። አላህ በታላቁ ነብይ ላይ ሰላምና እዝነቱን እንድያወርድላቸው እንጠይቃለን : : ከመሀይምነት ጽልመት ወደ ኢማን ብርሀን ያወጡን ዘንድ ለተላኩትታላቅ ነቢይ፤ ለእሳቸዉ ያለን ውዴታና አክብሮት እጅግ የላቀ ነዉ ፤በእሳቸዉ ፈለግ ላይ እንዲያፀናን አላህን እንማፀነዋለን። አዎን ! የእዝህን ታላቅ መልዕክተኛ ቃል እንድናከብር፣ ፋናቸውን እንድንከተል፣ ስብናቸውን እንድንላበስለ፣ ከልጅ፣ ከእናት፣ ከአባት፣ከሰዎች በሙሉ አስበልጠን ! እንድንወዳቸው በሱረቱ ተውባ ምዕራፍ፣ቁጥር 24 በአፅንኦት ተመክረናል : :

﴿ قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللهُ بِأَمْرِهِ وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ﴾ التوبة 24

((አባቶቻቹህን ወንዶች ልጆቻችሁ፣ ወንድሞቻቹህም ፣ ሚስቶቻቹህም ፣ ዘመዶቻቹህም፣የሰበሰባችሁት ሀብቶችም ፣መክሰርዋን የምትፈሩዋት ንግድም፣ የምትዎድዋቸው መኖርያዎችም እናንተ ዘንድ ከአላህና ከመልእክተኛው፣በርሱ መንገድም ከመታገል ይበልጥ የተወደዱ እንዲሆኑ አላህ ትእዛዙን እስከምያመጣ ድረስ ተጠባበቁ በላቸው ፣ኣላህም አመጸኞች ሕዝቦችን አይምርም።)) አል - ተውባ 24

ይህ አንቀፅ ልጆቻችን ፣ ሚስቶቻችንንና፣ አባቶቻችንን ከምንወደው የበለጠ ነብዩን ﷺመውደድ እንዳለብን ያሰገንዝበናል፣ ይህም ብቻ አይደለም ፤ይህን ላላደረጉ «ተጠባበቁ ! » በማለት ዝቶባቸዋል ፤አመፀኞች መሆናቸውም ገልፆልናል ።ግን የነብዩ እውነተኛ ወዳጆች እነማን ናቸው ? በእሳቸው መመርያ የፀኑት ፣ትዕዛዛቸውን የተገበሩት ፣ከፈለጋቸው ቄራሽ ያላፈነገጡት ፤ወይስ «ነብዩን በመውደድ»በሚል ሽፋን ዝንባሌያቸውን በመከተል ያማራቸውን የፈጠራ ተግባር የሚያራምዱት ? ! እስኪ የእውነተኛ ውዴታን መመዘኛ አስመልክቶ የቁርኣን መመዘኛ እናስተውል፡-

﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ * آل عمران 31–32

((አላህን የምትወዱ ከሆናቹህ ተከተሉኝ፤አላህ ይወዳችኋልና ፤ሀጢአቶቻቹህንም ለናንተ ይምራልና ፤አላህም መሐሪ አዛኝ ነው ፡- በላቸው።)) (አል - ዒምራን፡ 31)

ታዲያ ነቢዩን ((ﷺመከተል የዉዴታችን መለኪያ እንደሆነ ከተረዳን በዲን ጉዳይ ላይ እሳቸው የሰሩትን መስራትና የተዉትንም መተው ይጠበቅብናል።ወደ ጌታችን የሚያቃርቡንን መንገዶችና የእርሱን ውዴታ እንድንጎናፀፍ የሚያስችሉንን የአምልኮ ተግባራት ያለመለኮታዊ መመሪያ በዘፈቀደ ልናውቃቸውና ልንተገብራቸዉ አንችልም ! ለህዝቦቻቸው አርዓያና ተምሳሌት የሆኑ ነቢያት የመላካቸው ዋነኛ ምክንያትም ይህ ነዉ።

የተከበሩት መልዕክተኛ እንዲህ ይላሉ፡-

< <ለህዝቦቹ የሚያውቀውን መልካም ነገር መጠቆምና ከሚያውቅላቸው ክፉ ነገር ማስጠንቀቅ ግዴታ ቢሆንበት አንጂ ከእኔ በፊት (አንድም) ነቢይ አልነበረም > >

ስለዚህም ተወዳጁ ነቢያችን በዲን ጉዳይ ላይ ጠቃሚ ሆኖ ሳያስተምሩት ያለፉት ርዕስ የለም ! ! ወደ አላህ ውዴታ የሚያቃርቡንን የአምልኮ ተግባራት በሙሉ በጌታቸው መመሪያ መሰረት ቅንጣት ያክል ሳያጓድሉ በአግባቡ አስተላልፈዋል።

ስለሆነም በዲን ጉዳይ አዲስ የፈጠራ ተግባራት በሙሉ በተለያዩ ቁርአናዊና ሀዲሳዊ መረጃዎች መሰረት የተወገዙ ናቸው። የፈጠራ (የቢደዓ) ተግባር ሁለት ዐይነት ነው፤

አንደኛው ከነአካቴው ከሸሪዓ ምንም መሠረት የሌለው ሲሆን

ሁለተኛው ደግሞ ተግባሩ በጥቅሉ ሸሪዓዊ ድንጋጌ ቢኖረውም አተገባበሩ ላይ በጊዜ፣ወይም ቦታ፣ ወይም በመጠን (በቁጥር) ፣ ወይም በሰበብ፣ ወይም በሆነ የአፈጻጸም ስርዓት ያለመረጃ ሲገደብ ፤አሊያም ሸሪዓዊ ገደቡ ሲነሳ ነው።

ሁለቱም ዓይነቶች የተወገዙ ናቸው ! ፤ አላህ በተከበረው ቁርአኑ ይህንን ጠቁሞናል፤

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا [٥:٣]

< <አላህ ከሃይማኖት በርሱ ያልፈቀደውን ለእነርሱ የደነገጉ ተጋሪዎች አሏቸውን? ! > >

ከዚህ አንቀፅ አላህ ያልፈቀደውን ዲን መደንግግ እንደማይቻል እንመለከታለን።

ረሱል ((ﷺእንዲህ ብለዋል፡-

< <በዚህ በጉዳያችን (በዲናችን) ከእርሱ ያልሆነን ነገር የፈጠረ (ስራው) ተመላሽ ነው። > >

በሌላም ዘገባ ላይ እንዲህ ይላሉ፡-

< <ትዕዛዛችን የሌለበትን ስራ የሰራ (ስራው) ተመላሽ ነው። > >

እንደዚሁም በጁሙዓ ኹጥባቸው መግቢያ ላይ የሚከተለውን ይሉ እንደነበር ተዘግቧል፡-

< <የንግግር ሁሉ የተሻለው የአላህ መፅሐፍ ነው፤ከመመሪያ ሁሉ በላጩ የሙሀመድ ((ﷺመመሪያ ነው፤ የነገሮች ሁሉ መጥፎ አዳዲስ ነገሮች ናቸው፤ ሁሉም የፈጠራ ተግባር ጥመት ነው... : :

ይህንንም ጉዳይ በአደራ አፅንተው ነበር ወደ አኺራ ያለፉት፤ እንዲህም አሉ ፡-

< <የእኔን እና ቅን፣ የተመሩ የሆኑ ምትኮቼን ፈለግ በመከተል ላይ አደራችሁን ! (ይህችን ፈለጌን) አጥብቃችሁ ያዟት ! አደራችሁን ! አዳዲስ ነገሮችን ተጠንቀቁ ! አዲስ ነገር ሁሉም ፈጠራ ነው፤ ሁሉም ፈጠራ ደግሞ ጥመት ነው > >

በሌላም ሃዲሳቸው እንዲህ ይላሉ፡-

«የርሱን ፈለግ የሚይዙና ተእዛዙን የሚከተሉ ረዳቶች ጓደኞች ከህዝቦቹ ቢኖሩት እንጂ አላህ ነብይን አልላከም ፤ከዚያም ከእነሱ በኋላ የሚይሰሩትን የሚናገሩና ያልታዘዙትን የሚሰሩ ይተካሉ። (እነኚህ) በእጁ የታገላቸው ሙዕሚን ነው፤በምላሱም የታገላቸው ሙዕሚን ነው፤በልቡ የታገላቸው ሙዕሚን ነው፤ከዚህ በኋላ የሰነፍጭ ፍሬ ያክል እንኳ ኢማን የለም»

ያልታዘዙትን የሚሠሩትን አስመልክቶ«የታገላቸው ሙዕሚን ነው»ማለታቸው ያልታዘዝነውን ነገር ጥሩ ቢመስልም ከዲናችን በመቁጠር ለመስራት መሞከራቸው ተገቢ ያለመሆኑ ነው፤በ«ምናለበት» ፈሊጥ ራሳችንን ለአደጋ መዳረግ አይኖርብንም !

ይህ ዲን የሞላ ነው ! ! መሙላቱን በቁርዓን አውስቷል።

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا [٥:٣]

((ዛሬ ሀይማኖታቹህን ሞላሁላችሁ፤ጸጋዬንም በናንተ ላይ ፈጸምኩ ፤ለናንተም ኢስላምን ከሀይማኖት በኩል ወደደኩ።))

ይህንን አንቀፅ አስመልክተው አልኢማሙ ማሊክ እንዲህ ይላሉ፡-

«በኢስላም ውስጥ አዲስ ነገርን ፈጥሮ ጥሩ መሰላ ከታየቸው ነብዩን መልእክታቸውን አጓድለዋል ብሎ ጠርጥሯልና፤ዲን ያልነበረ ዛሬ ዲን አይሆንም !

ከዚህ አንቀፅ በኋላ የቁርአን አንቀፅ ቢወርድም ግን በጣም ውስን ነው ።አንዳንድ ሰሓባዎችም የመጨረሻ ነው ይላሉ።የረሱል ምርጥ ሰሀቦችና ተተኪዎቻቸው ከላይ የተጠቀሰውን ነቢያዊ ፈለግ በመከተላቸው ቢድዓን ነቅፈውና ተዋግተው ዲናቸውን ከአዳዲስ ልጣፊዎች ጠብቀው አደራቸውን በአግባቡ ተወጥተዋል።

ታላቁ ሰሀቢይ ሁዘይፋ አብኑል የማን እንዲህ ይላሉ፡-
< <ማንኛውም የመልዕክተኛው ሰሃቦች ባልሰሩት የዒባዳ ተግባር አምልኮን አትፈፅሙ ! የመጀመሪያዎቹ ለመጨረሻዎቹ ምንም አልተዉም ! > >
ዓብዱላህ ኢብን ዑመር እንዲህ ይላሉ፡-
< <ሁሉም የቢድዓ ተግባር ጥመት ነው ! ሰዎች መልካም አድርገው ቢያየዩት እኳ > >

አንድ ቀን አቡ ሙሳ አል - አሽዓሪ ወደዓብዱላህ ኢብኑ መስዑድ ቤት ይመጡና እንዲህ ይለዋቸዋል፡-

«አሁን መስጂድ ውስጥ የሚነቀፍ ነገር ተመለከትኩ። »
«ምንድነው›?አሉ ኢብኑ መስዑድ።‹በሕይወት ካለህ ታየዋለህ! ሰዎች መስጂድ ውስጥ ሆነው ክብ ሰርተው ተቀምጠው ሶላትን ይጠባበቃሉ፤ከተሰበሰቡት አንዱ በእጁ ጠጠር ይዘ፡-«አንድ መቶ ጊዜ ተክቢራ አድርጉ፣አንድ መቶ ተስቢህ፣አንድ መቶ ተህሊል እያለ ያዝዛቸዋል።እነሱም መቶ፣መቶ ጊዜ ይላ።›ኢብኑ መስዑድም ‹ምን አልካቸው ታዲያ?›ብለዉ ይጠይቋቸዋል።‹ምንም አላልኩም፣የአንተን አስተያየት በመጠበቅ ! ›
ኢብኑ መስዑድም‹ታዲያ ለምን ወንጀላቸውን እንዲቆጥሩ በመንገር፣ በንተግባራቸውን ግን አላህ ዘንድ እንደማያጡት ዋስ አትሆናቸውም?›ከዚያም ወደ መስጊድ ገቡ። ወደ ተሰበሰቡት ሰዎች በመምጣትም‹ምንድው መሥራት የያዛችሁት? ወንጀላችሁን ቁጠሩ፣ጥሩ ሥራችሁን ግን አላህ ዘንድ እንደማታጡት ቃል እገባላችኋለሁ። የ ሙህመድ ﷺኡመቶች! ለመጥፋት ምን አስቸኮላችሁ። የነቢዩ ((ﷺ ሰህቦች ሞልተዋል፤ የነቢዩም ﷺልብስ (ገና) አላለቀም፤ ዕቃቸው እነኳ አልተሰበረም።ነፍሴ በእጁ በሆነችው ጌታ እምላለሁ! እናንተ ከነቢዩ ﷺመንገድ የበለጠ የተመራችሁ ናችሁ ወይም የጥመት በር ከፋች ናችሁ?!›አሏቸው። ሰዎቹም‹አቡ አብዱራህማን እኛ እኮ ጥሩ አስበን እንጂ ሌላ አይደለም ›አሉ።‹ጥሩ እያሰቡ ግብ የማይመቱ ስንቶች አሉ ? ! ነቢዩ ﷺእንደነገሩን፡-(ሰዎች ይመጣሉ፣ቁርዓን ይቀራሉ፤ግን ከጉሮሯቸው አይወርድም!) ምናልባት ብዙዎቹ ከእናንተ ሳይሆኑ አይቀሩም። ...› ከዚያ ጥለዋቸው ሄዱ ።
እነዚህ ጥቅሶችና መረጃዎች ከብዙ በጥቂቱ ናቸው። አንዳንድ ሰዎች የቢድዓ መጥፎነት የሚያሳዩ ምረጃዎች ሲቀርቡላቸዉ ‹ቢድዓ ጥሩ ነዉ!› አይሉም። ግን ከነዚህ ነብያዊ ዛቻዎች ለመዉጣት ሲፍጨረጨሩ ‹‹ሁሉም ቢድዓ ጥመት ነው!!›› የሚለውን ጥቅል ነቢያዊ መርሀ የሚፃረር ግንዛቤ ያንፀባርቃሉ፤ ‹‹ቢድዓ ሁለት ዓይነት ነው፡- ጥሩና መጠፎ››ይላሉ!! ለዚህም አባባላቸው ድጋፍ ይሆናቸው ዘንድ ሁለት መረጃዎችን!?›› ይጠቅሳሉ።

(1)የመጀመሪያዉ ማደናገሪያ (ሹብህ) -

መልዕክተኛው ‹በኢስላም ውስጥ የጥሩ ፈለግ ፈር የቀደደ ለርሱ የዚህ(ስራ) እና በዚህ (እርሱ በቀደደዉ ፈር) የሚሰራ ሰው ሁሉ ምንዳ አለው።ይህም ከእነሱ ምንዳ ምንም ሳይቀነስ ነዉ፤በኢስላም ውስጥም የመጥፎ ፈለግ ፈር የቀደደ ለርሱ የዚህ (ስራ) እና በዚህ (እርሱ በቀደደዉ ፈር) የሚሰራ ሰው ሁሉ ወንጀል አለበት- ከእነሱ ወንጀል ምንም ሳይቀነስ። ብለዋል፤ ይህ ደግሞ ቢድዓ ሁለት ዓይነት እንደሆነ ይጠቁማል›› ይላሉ! የዚህ ምላሽ እንደሚከተለው ይሆናል፡-

1ኛ፡- ነቢዩ ﷺሲናገሩ ‹‹በኢስላም ውስጥ›› ማለታቸው እነደሚጠቁመው በንግግራቸዉ የፈለጉት በዲኑ ውስጥ ተደንግገው ያሉ መልካም ተግባራትን እንጂ እያንዳንዱ ሰው ጥሩ የመሰለውን ተግባር ይስራ ለማለት አይደለም።
ይህንን የሚያጎላው ደግሞ የሚቀጥለው ነጥብ ነው፡-
2ኛ፡- ነቢዩ ﷺይህንን ሀዲስ የተናገሩበት ምክኒያት ሰሃቦችን ሰደቃ እንዲሰጡ ሲያነሳሷቸው እንጂ ሰሃብይ ቀድሞ በመስጠት ለሌሎቹ አርዓያ በመሆኑ ነው፤ ሰደቃ ደግሞ በሸሪዓ አስቀድሞ የተደነገገ ተግባር ነው።ስለሆነም አዲስ ፈጠራ ዲኑ ውስጥ ለሚጨምሩ ሰዎች በፍፁም ማበረታቻ ሊሆን አይችልም።

(2) ሁለተኛው ማደናገሪያ (ሹብህ) -

‹‹ሰዎች የተራዊህን ሰላት ተለያይተው በሚሰግዱ ጊዜ ኸሊፋው ዑመር ተሰባስበው እንዲሰግዱ ካደረጓቸው በኋላ "ምነኛ ያማረች ፈጠራ ናት!" ብለዋል።ስለዚህ ከቢድዓም ያማረ ቢድዓ አለ ማለት ነው! ይላሉ።የዚህም ምላሽ እንደሚከተለው ይሆናል፡-

1ኛ፡- የተራዊህ ሰላት ሱና እንጂ ቢድዓ አይደለም! ነቢዩ ﷺ የተወሰኑ ቀናት ሰርተው አቁመውታል፤ ምክንያታቸውንም ተናግረዋል፡- ዋጂብ (ግዴታ) እንዳይሆንብን ፈርተው ነው፣ ግን ከአላህ የሚተላለፈዉ ወህይ ከነቢዩ ﷺበኋላ ስለማይመጣ በዑመር ጊዜ ዋጂብ እንዳይሆንብን የሚፈራበት ምክንያት አልነበረም፤ ስለሆነም ነቢዩ ﷺ የጀመሩትን ሥራ ዑመር ቀጠሉት፣ ይህን ይበልጥ የሚያብራራው የሚቀጥለው ነጥብ ይሆናል፡-

2ኛ፡- በዲናችን የተከለከለዉ ቢድዓን መስራት ነዉ እንጂ ቢድዓ የሚለውን ቃል መጠቀም አይደለም። ቢድዓ እንደሌሎች ብዙ ቃላት ሸሪአዊና የቋንቋ ትርጉም አለው።ተ ቋርጦ እንደ አዲስ በመጀመሩ፤ ዑመር የፈለጉት ቋንቋዊ ትርጉሙን ነው። የሰሩትም ሥራ ሱናና መሰረት ያለው እንጂ አዲስ ፈጠራ አልነበረም።

3ኛ፡- ዑመር የሠሩት ሥራ በሰህቦች ሁሉ ስምምነት የፀደቀ የኹለፋዎች ፈለግ በመሆኑ በሸሪዓ ቢድዓ አይባልም! ታዲያ ከላይ በተጠቀሱት አስረጂዎች የተኮነነው በዲን ስም የሚተገበረው የቢድዓ ዓይነት ነው እንጂ አንዳንድ ሰዎች ‹አዲስ ፈጠራ ማምጣት ይቻላል!› ብለዉ ለመሞገት ሲፈልጉ የሚጠቅሷቸዉ የቴክኖሎጂ የፈጠራ ውጤቶች አይደሉም። ነቢዩ ﷺበዋነኝነት ለማስተማር የተላኩት እነዚህን ዝርዝር የዱንያ ጉዳዮች አይደለም፤ ለመዲና ገበሬዎችም ይህንን ምላሽ ሰጥተዋል፡- "ስለ ዱንያ ጉዳያችሁ እናንተ ይበልጥ ታውቃላችሁ!"።
ስለዚህ ቁርዓንን በአንድ ጥራዝ ማስቀመጥ፣የእስር ቤቶችን ማዘጋጀት፣ ስፒከርን መጠቀም የመሳሰሉት በመልእክተኛው ዘመን ባይከሰቱም ወጥ የጎባዳ ተግባራት ሳይሆኑ ወደ ኢባዳ የሚያደርሱ አጋዥ መዳረሻዎች ስለሆኑ ነው።እነዚህ ደግሞ (መሳሊህ ሙርሰላ) ይባላሉ፣ ከቢድዓ ጋር በፍፁም አይገናኙም ።

ውዴታን በተግባር!

ኢብኑ መስዑድ ኢስላሚክ ሴንተር
IBNU MAS'OOD ISLAMIC CENTER
www.nesiha.org